

1972

Z.

Göteborg

Tuve 85

Holm, Bergsgården

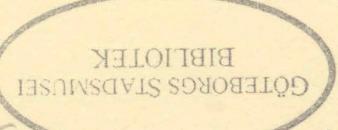
Boplatsområde: stå

Inv. nr. ~~84028~~ 48965

Fyndrapporter 1972

Göteborgs stadsmuseum
Arkeologisk arkivrapport

Nr 1971:40

AHL.AHL.665.20m.

FR-72

DOK 7/73

Dok 345/0914/73

Riksantikvarieämbetet
Statens Historiska Museum
Storgatan 41, Stockholm Ö
Dnr 536/73

Göteborgs ark. museum
Skärgårdsgatan 4
414 58 GÖTEBORG

Riksantikvarieämbetet får meddela, att riksantik-
varien vid föredragning den 22 oktober 1973

har beslutat, att fynden från unders. av bopl.områden
i Holm 14:43-46, 14:63, 14:S36, 14:S37, 14:S38, 14S80

Tuve sn, Vg, utförd av Stina Andersson och Lars Urwitz

= SONDERINNS
OMRÄDE
HOLM .

tillföres Göteborgs ark. museum

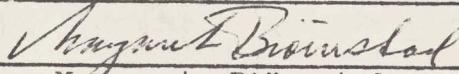
Fynden har ~~XX~~ begärts av Eder. Fynden ej insända

av Eder

~~Fynden XX ej tilltakning över fynden kommer att överlämnas~~
~~sändas genom STATENS HISTORISKA MUSEUM~~

Stockholm den 22 oktober 1973

För riksantikvarieämbetet

Margareta Biörnstad

Bilagor _____

Betr. förutsättningarna
för undersökningen: se
introduktion till sonde-
ringsgrävningar vid HOLM,
Tuve, Göteborg.
FYNDrapporter 1972.

14:S 36 HOLM GÖTEBORG BOPLATSOMRÅDE STENÅLDER

Mesolitisk boplats med ett flintrikt svagt sotfärgat kulturlager
och större och mindre sotfläckar.

ADMINISTRATIVA UPPGIFTER

Läge: Holm 1:36, 1:38, Bergsgården 1:10, Tuve, Göteborgs stad.

Grävningstid: 5 - 13 augusti 1971.

Antal timmar i fält: 106 arkeologtimmar och 160 grovarbetstimmrar.

Undersökt yta: Inom sonderingsområdet, som omfattade 18 000 kvm
upptogs 141 provgropar och 49 löpmeter schakt.

Platsledare: Stina Andersson.

TOPOGRAFI

Boplatsområdet låg i västra delen av det stora sonderingsområdet (se Västra Tuve - Holm, Introduktion, fig 1, 2). Det utgjordes av några större och mindre uppodlade sandiga dalgångar belägna inom ett större bergsparti. Detta ligger omedelbart öster om den plana lågt liggande lerslätten, som nu till stor del utgör Säve flygfält. Under en stor del av stenåldern låg detta område under vatten och landet väster om utgjordes av större och mindre öar (fig 1).

Undersökningsområdet indelades i fem områden (A-E, fig 2).

Område A utgjordes av en stor tidigare uppodlad dalgång (VNV-0S0), som sluttade ner mot den stora lerslätten i väster (fig 9). Åkern begränsades i nordväst och nordost av låga skogbevuxna berg och i väster och sydväst av relativt låga bergknallar med mellanliggande små åkrar (område C och D, fig 4). I söder gränsade det till område B och i norr till område E. Den högst belägna östsydöstra delen gränsade till boplatsområdet 14:S 80 (se rapport i föreliggande årgång av Fyndrapporter). Område A låg ca 20 - 32 m över havet.

Område B utgjordes av en tidigare uppodlad nu gräsbevuxen i stort sett plan platå, som låg något högre än område A och skildes från detta av ett lågt litet berg (fig 4). Platån övergick i sluttningar ner mot lerslätten i väster och den ovannämnda boplatten 14:S 80 i öster. I söder begränsades området av ett relativt högt berg. Område B låg ca 32 m över havet.

Område C och D. Från den stora åkerns sydvästra del gick två små uppodlade dalgångar upp mellan de låga bergknallarna (fig 4, 9). De sluttade ner mot öster. Omedelbart väster om dalgångarnas uppodlade delar sluttade marken brant ner mot lerslätten i väster. Slutningen var stenig och beväxt med gles barrskog. Område C låg ca 25 - 28 m över havet och område D låg ca 28 - 32 m över havet.

Område E. Norr om den stora åkern fanns en relativt plan gräsbevuxen äng omgiven av låga skogbevuxna berg (fig 4). I ängens norra och västra kanter fanns gamla grustag. Område E låg ca 28 m över havet.

I gränsen mellan område A, B och D fanns en källa (fig 4).

TIDIGARE FYND

Inom större delen av område A, på de små åkrarna i område C och D samt inom område E har flinta tidigare plockats (fig 3).

På museet finns från hela området 1 knacksten av bergart (inv nr 68416) samt från åkern i område D 3 avslag med retusch, 39 spän och spänfragment samt 375 avslag och avfall, allt av flinta (inv nr 84028).

I privat ägo (Lars Arvidsson - Jan Kuylensierna, Göteborg) finns en stor flintsamling, varav huvuddelen plockats på åkrarna i område C och D. Samlingen omfattar ca 250 flintredskap, däribland 3 skivyxor, ett 60-tal skrapor samt pilspetsar av olika slag.

ARBETSBEKRIVNING

Inom det område, där flinta tidigare plockats, samt obetydligt utanför detta, grävdes provgropar (141 st, fig 4). I anslutning till de gropar, som gav mycket flinta eller där mörkfärgningar intogs, grävdes schakt (9 st). I det mycket flintrika området D

grävdes dessutom 2 meterrutor. Flinta ytblockades på de delar av åkrarna, som ännu inte var igenväxta (fig 2, fynd 1-2, 5-6) samt i grustagskanterna i område E (fig 2, fynd 3 - 4).

GRÄVNINGSIAKTTAGELSER

Inom hela provgrävningssområdet framkom endast ett mindre område, som gav rikligt med fynd samt några konstruktioner (inom område D, fig 5). Den övriga delen var mycket fyndfattig och inga konstruktioner påträffades.

O m r å d e A (fig 2, 4, 6, 9, tabell 1 - 3)

Provroparna på den stora åkern i provområdets mitt visade en i huvudsak enhetlig lagerföljd av överst ett 0,2 - 0,4 m tjockt ploglager och därunder ljus sand, som fläckvis var grusig. I den längsta västnordvästra delen fanns lera under ploglagret.

Inga konstruktioner och ytterst lite flinta påträffades. Fynden utgjordes av några enstaka redskap, bl a en kärnyxa, några få flintavslag samt en del, till stor del naturliga, flintklumper.

I anslutning till provrop 32, som uppfylldes av en stor sten, grävdes schakt IV (fig 4). Schaktet var 2,5 m långt (NNV-SS0) och låg i en kraftig sluttning ner mot nordnordväst. Överst fanns ett ca 0,3 m tjockt ploglager, som omärkligt övergick i ett lager av humusfärgad, ej sotig, grusig sand med ojämн botten. Fynden utgjordes endast av några få flintbitar (fynd 87) samt några moderna glas- och porslinsskärvor, vilka låg ända ner i botten på mörkfärgningen.

Eftersom provrop 46 innehöll ett mörkfärgat sandlager ända ner till ett djup av 0,7 m under markytan upptogs ett schakt (schakt V) omkring denna grop (fig 4, 6). Schaktet, som var 7,5 m långt (NV-S0) och ca 1 m djupt, låg i en relativt stark sluttning ner mot nordväst. Under det 0,3 m tjocka ploglagret fanns ett ljust grusigt sandlager och i detta två mörka nergrävningar. Dessa bestod av humusfärgad, ej sotig, grusig sand, som bitvis verkade fet. Mörkfärgningarna var troligen avlånga, ungefär i nord-syd och troligen ca 2 - 3 m breda. Botten, som var något ojämн, låg ca 0,8 m djupt under markytan. Gränsen mellan de två nergrävningarna var oklar i övre delen. Den nordvästra mörkfärgningen innehöll i undre

delen en tät stenpackning av rundade 0,2 - 0,4 m stora stenar i 1 - 2 lager. Stenarna låg med botten ner i ljus grusig sand eller lera. Fynden utgjordes av lite flinta (fynd 99) samt några sentida glas- och porstlinsskärvor, vilka låg ända ner i botten på mörkfärgningarna.

Område B (fig 2, 4)

Provroparna visade en lagerföljd av överst ett 0,2 - 0,3 m tjockt ploglager och därunder grusig, ibland ganska stenig, sand.

Inga fynd eller konstruktioner påträffades i detta område.

Område C (fig 2, 4, 9, tabell 1 - 3)

Lagerföljden i provroparna bestod överst av ett 0,2 - 0,3 m tjockt ploglager och därunder ljus sandig, delvis grusig mo. Denna ersattes med lera i de lägst belägna groparna i den östra delen. Den steniga icke uppodlade västra slutningen utgjordes av morän.

Ytterst få fynd påträffades i provroparna med undantag av en enda grop, provrop 135, som innehöll ganska många flintavslag. Inga konstruktioner påträffades med undantag av ett sotigt djupt liggande lager i områdets östra del (i provrop 111 och schakt VI). I provrop 111 fanns ett upp till 0,8 m tjockt lager av mörk sandig mo med kolbitar. Intill denna grop grävdes schakt VI, 3,5 m långt (OSO-VNV, fig 4). Under ett 0,8 m tjockt ploglager av mörk grusig sandig mo fanns ljus mo. I övergången mellan den mörka och ljusa mon fanns ett 5 - 10 cm tjockt sotigt lager med enstaka skörbrända stenar samt kolbitar (fynd 125). Fynden utgjordes för övrigt endast av några få flintbitar (fynd 124).

Område D (fig 2, 4, 5, 7, 8, 9, tabell 1 - 4)

I östslutningen visade provroparna en lagerföljd av överst ploglager, 0,2 - 0,3 m tjockt och därunder grusig sand. Groparna på platån, d v s ungefär området för grönsakslandet (fig 5), innehöll ljus grusig sand under det 0,2 m tjocka ploglagret. Intill bergskanterna var den grusiga sanden relativt stenig. Den icke uppodlade branta västslutningen utgjordes av stenig mo.

Groparna på öst- och västslutningarna innehöll sparsamt med flinta, medan platån var ganska rik på fina, ofta spänliknande flintavslag. I provrop 75, 77, 79 och 81 iakttoptes en svag sotfärgning.

Tre schakt grävdes därför intill dessa gropar (schakt I, II, III, fig 4). På grund av den stora flintmängden i schakt II grävdes ytterligare två schakt (VIII och IX) samt två meterrutor (meterruta 1 och 2, fig 5).

Schakt I (5 m långt, N-S)

Fig 4, 5

I södra halvan samt längst i norr började berget 0,2 m djupt under markytan. På en sträcka av 2 m fanns i schaktets norra del en stenpackning av 0,2 - 0,3 m stora stenar relativt tätt liggande i flera lager. Stenarna låg direkt på berget och tycktes fylla ut svackor i berget. Stenpackningens yta låg 0,1 m djupt under markytan. Fynden utgjordes av lite flinta (fynd 85).

Schakt II (9,5 m långt, N-S)

Fig 4, 5

Lagerföljden var olika i norra och södra delen. Norra delen (0 - 3 m från norr räknat) innehöll överst ett 0,2 m tjockt ploglager över ett 0,4 m tjockt lager av stenig grusig sand. 0,6 m under markytan började ljus fin sand. Denna norra del innehöll relativt få fynd (fynd 83).

Lagerföljden i södra delen bestod överst av ett 0,2 m tjockt ploglager och därunder av ett 0,3 - 0,4 m tjockt lager grusig sand, som var mörkfläckigt med sotfläckar och enstaka kolbitar. Underst fanns ljus fin sand. Denna södra del var mycket fyndrik (fynd 83). De flesta fynden låg i övre delen av den sotfläckiga grusiga sanden 0,2 - 0,3 m djupt under markytan.

Samma lagerföljd och fyndfördelning, som finns i schaktets södra del, gäller för meterruta 1 (fig 5).

Schakt III (6,5 m långt, Ö-V)

Fig 4, 8

Lagerföljden bestod överst av ett 0,2 m tjockt ploglager. Under detta fanns i västra delen ett upp till 0,3 m tjockt lager av grusig sand, vilket mot öster ersattes av ljus lerig mo (fig 8). Sotfärgningen i provgrop 75 avtecknade sig som en svag otydlig, några centimeter tjock, sotstrimma synlig endast i schaktets södra vägg på en sträcka av 0,3 m. Endast lite flinta (fynd 84) påträffades i schaktet.

Schakt VIII (6 m långt, Ö-V)

Fig 4, 5

Överst fanns ett 0,3 m tjockt ploglager med en del flinta (fynd 100). De flesta fynden (fynd 101) låg i övre delen av det underliggande lagret, som bestod av något sotfläckig grusig sand och var 0,3 m tjockt. Underst fanns fyndtom ljus sand. Den ornerade krukskärvan (fynd 101) låg i schaktets västra kant, där en klar sotfärgning med kolbitar fanns ner till ett djup av 0,6 m under markytan.

Schakt IX (5 m långt, ÖNO-VSV)

Fig 4, 5, 7

Under det 0,2 m tjocka ploglagret fanns ett 0,3 - 0,35 m tjockt grusigt sandlager, som i den västsydvästra delen var sotfläckigt och innehöll enstaka kolbitar. Underst fanns ljus fin sand.

En del fynd låg i ploglagret (fynd 102), men de flesta fynden (fynd 102) låg i den grusiga sanden i schaktets sydvästra del (0 - 3 m från VSV räknat). Den nordöstra delen var i stort sett fyndtom.

I schaktets sydvästra del fanns en kraftigare sotfärgning (fig 7). Den var oregelbunden, ca 0,5 m stor med ojämн botten, som låg 0,55 m djupt under markytan ner på den ljusa fina sanden. Sotfläcken innehöll en del kol samt några flintbitar (fynd 103). Den grusiga sanden var något mörkare närmast sotfläcken än i schaktets övriga delar.

Meterruta 2 (fig 5) uppvisade samma lagerföljd och fyndfördelning som schakt IX:s sydvästra del.

Om råde E (fig 2, 4, tabell 1 - 3)

Provroparna innehöll grusig sand under ett 0,2 - 0,3 m tjockt mulllager. Inga konstruktioner och ytterst få fynd framkom. Intill provrop 129, som innehöll några få fina flintavslag liggande i ett mörkt möjligt sotigt sandlager, grävdes ett schakt (schakt VII, fig 4). Detta var 3,5 m långt (N-S) och 0,4 m djupt. Under det 0,2 m tjocka mullagret fanns ett relativt fyndrikt (fynd 98) 0,1 m tjockt lager av brun moig grusig sand. Under detta vidtog ljus grusig sand.

SAMMANFATTNING AV HEZA FYNDMATERIALET (jfr fyndtabell 1 - 4)

	Område D fyndrika delen	Hela övriga boplatsen	Summa
F l i n t a			
Knackstenar			
Knackstensfragment	1	-	1
Kärnor			
Kärna	2	3	5
Kärnavslag	2	-	2
Knut	-	1	1
Kärnredskap, tillhuggna			
Kärnyxa	-	1	1
Tillslaget flintstycke - fragm av kärnredskap?	-	1	1
Kärnredskap, flathuggna	-	-	-
Kärnredskap, slipade	-	-	-
Avslagsredskap, tillhuggna			
Skivyxa	3	-	3
Skivmejsel	-	1	1
Skrapa	1	-	1
Mikrolit	3	-	3
Avslag m retuscherad spets	3	-	3

	Område D, fyndrika delen	Hela övriga boplatsen	Summa
Avslag m retusch-skrapa?	1	1	2
Avslag m retusch	9	4	13
Avslagsredskap, flathuggna	-	-	-
Avslagsredskap, slipade	-	-	-
Obearbetade avslag	1049	193	1242
Övrig flinta	281	1176	1457
Ö v r i g t			
Keramik, ornerad	9 gr	-	9 gr
Keramik, oornerad	28 gr	-	28 gr
Kol	10 gr	23 gr	33 gr

Till område D, fyndrika delen, har räknats fynden från ytblockning - fynd 6, provgrop 76, 77, 78, 79, 83, 84, 85, 88, 89, 137, 138, schakt I, II, VIII, IX samt meterruta 1 och 2 (fig 5).

BESKRIVNING AV HEZA FYNDMATERIALET

Område D, fyndrika delen (fig 5, 10-16)

Keramiken utgörs av en ornerad och två oornerade krukskärvor. Den ornerade skärvan (fig 16) är 3 x 3 cm stor och 8 mm tjock. Den är ornerad med tre parallella streck i tvärnodd. De två oornerade skärvorna är 4,5 x 4 respektive 3 x 2 cm stora och 10 mm tjocka. Alla tre skärvorna verkar vara av senneolitisk typ med grova magringskorn. Orneringen tyder också på denna tid.

Flintan är nästan uteslutande slagen. De obearbetade avslagen dominerar (se sammanfattningstabell). Bland dessa finns ganska många spän och även en del mikrospän. Bland redskapen finns bl a tre skivyxor (fig 10 - 12) samt tre mikroliter (fig 13 - 15). Dessa är av en ovanlig typ, relativt tjocka och ej gjorda av mikrospän. Endast en (fynd 106, fig 13) är hel. Den är 2,6 cm lång, 4 mm bred och 4 mm tjock. Den är retuscherad längs båda längssidor. I kortändarna, som båda bildar en spets, är den obearbetad. Slagbulla saknas. De två andra (fynd 83, 102, fig 14 - 15), som troligen är avbrutna, är 1,5 respektive 1,9 cm långa, 4 mm breda och 4 mm tjocka. De är av samma typ som den hela och retuscherade på lik-

nande sätt.

H e l a ö v r i g a b o p l a t s e n

Fynden från den övriga delen av provgrävningssområdet är få och utgörs uteslutande av flinta. En del klara avslag finns, men den övriga flintan domineras (se sammanfattningstabell). En stor del av denna utgörs dock av klart slagen flinta, men även en stor mängd naturliga flintklumper förekommer. Bland de få redskapen finns bl a en kärnyxa och en skivmejsel.

SAMMANFATTNING, DATERING OCH RESULTAT

Inom hela provgrävningssområdet framkom endast ett litet område med mycket flinta samt svaga spår av kulturlager och konstruktioner.

Det fyndrika området låg inom område D (fig 2,5) och utgjordes av en sandig platå som sluttade ner mot öster och väster och i norr och söder var omgiven av låga bergknallar (fig 4, 5, 9). Det fyndrika området var ca 25 x 15 m stort. Huvuddelen av fynden låg i ett 30 - 40 cm tjockt grusigt sandlager. Detta var svagt sotfärgat (kulturlager) och innehöll några större och mindre sotfläckar. En del av fynden (skivyxor och mikroliter, fig 10 - 15) kan dateras till mesolitisk tid. De små spetsarna (mikroliterna, fig 13 - 15) är av en ovanlig typ, men liknande finns på en annan boplats i Göteborgsområdet, i ett till mesolitisk tid (ca 5 - 6000 f Kr enligt C-14 bestämningar) daterat kulturlager på Hasslingehultboplatserna i Västra Frölunda (23:S 31)¹⁾. Förutom flintan fanns ett par krukskärvor (fig 16) av senneolitisk typ. Inga klart senneolitiska föremål har iakttagits bland flintan, vilken troligen i varje fall till största delen tillhör den mesolitiska bosättningen.

Den övriga delen av provgrävningssområdet gav inga spår av förhistorisk bosättning. Ytterst lite flinta fanns inom området. De tre djupa mörkfärgningarna i område A (schakt IV och V, fig 5) är troligen sentida nergrävningar - eventuellt dräneringar. Möjliggen kan det också röra sig om rester av en äldre markyta. Markägaren uppgav nämligen att man kört på jord på åkern för att jämna ut den i sluttningen.

Efter provgrävningen kan kvarvarande del av fornlämningen begränsas på sätt som angivits på fig 2. Övriga delar torde icke kräva vidare undersökning.

F Y N D T A B E L L E R   I N V . N R 48965

FYNDTABELL 1 - Ytplockning

Fynd nr	Område	Flinta avslag		Flinta övrig		Flinta redskap		
		st	gr	st	gr	art	st	gr
:1-2	1	A	2	35	9	154		
:3-4	2	A	17	143	32	685		
:5-6	3	E	13	184	17	161		
:7-9	4	E	11	18	34	515	Kärna	1 18
:10-11	5	C	3	2	10	173		
:12-15	6	D	31	95	12	55	Avsl.m.ret. spets Avsl.m.ret.	1 3 4 29
Summa			77	477	114	1743		6

FYNDTABELL 2 - Provgropar

Fynd nr	Provgrup nr	Flinta avslag		Flinta övrig		Flinta redskap		
		st	gr	st	gr	art	st	gr
:16	7	3						
:17	8	4	1	4	4	3		
:18	9	5						
:19	10	6	3	15				
:20-21	11	7						
:22	12	8						
:23	13	19						
:24	14	18						
:25	15	17						
:26-27	16	15	1	9	3	4	Tillslag. flintst. fragm.av kärnredsk?	1 15
:28	17	14						
:29	18	24	1	1				
:30	19	27	1	7				
:31	20	28						
:32-33	21	29	1	5	2	21		
:34	22	30						
:35-36	23	31	1	4	2	39		
:37-38	24	43	3	4	10	86	*	
:39	25	53						
:40-41	26	54	1	6	5	14		
:42	27	62						
:43-44	28	9	2	4	1	2		
:45-46	29	20	1	48	3	310		
:47-48	30	32	2	48	5	61		
:49	31	44	1	17				
:50-52	32	55	2	20	7	198	Kärnyxa	1 85
:53	33	21			1	2		
:54-55	34	33	3	42	4	76		
:56	35	45	1	1				
:57-59	36	56	1	8	2	11	Avsl.m.ret.	1 2
:60	37	64			4	14		
:61	38	72			1	283		
:62	39	65			2	3		
:63-64	40	57	1	31	2	347		
:65	41	46			1	2		
:66	42	34	1	1				

forts.

Fynd nr	Provgrupp nr	Flinta avslag		Flinta övrig		Flinta redskap		st	gr
		st	gr	st	gr	art			
:67-68	43	11	1	1	4	59			
:69	44	23			2	70			
:70	45	35			3	12			
:71	46	47			3	66			
:72	47	58			1	26			
:73	48	66			1	5			
:74-75	49	59	1	1	1	2			
:76	50	48			2	226			
:77	51	49			1	3			
:78	52	50	1	3					
:79-80	53	38	2	5					
:81-82	54	40	1	1	1	1			
:83-84	55	52			2	41			
:85-86	56	73	3	7	3	32			
:87-88	57	71	1	10	5	74			
:89	58	74			5	216			
:90	59	81			2	43			
:91	60	75	1	9					
:92	61	82			1	163			
:93	62	76			3	6			
:94	63	83			1	2			
:95-97	64	77	9	22	3	9			
:98	65	84	6	7					
:99-100	66	78	9	29	6	126			
:101	67	88	1	15					
:102	68	89	4	22					
:103	69	79	2	32					
:104	70	96			1	37			
:105-106	71	90			3	33			
:107	72	86			5	21			
:108	73	101			1	4			
:109-110	74	103	5	12	6	15			
:111-112	75	104	1	9	3	11			
:113-114	76	105	1	1	2	8			
:115	77	107	2	2					
:116-117	78	106	2	5	1	3			
:118-119	79	110	4	7	10	151			
:120-121	80	111	2	6	7	46			
:122	81	100			1	39			
:123	82	102			14	180			
:124	86	130			1	10			
:125	88	125			5	40			
:126	89	127			3	39			
:127	90	128			3	73			
:128-129	91	129	3	9	8	64			
:130-131	92	130	2	1	2	12			
:132	93	131			1	4			
:133	94	132			4	30			
:134	95	133			3	29			
:135	96	134			4	51			
:136	97	136			2	51			
:137-138	118	135	17	52	8	103			
:139	119	137			4	118			
:140-142	120	138	6	37	1	9			
:143-144	121	139	6	25	4	85			
:145-146	122	140	2	4	6	39			
:147-148	123	141	1	2	4	38			
Summa		124	713	269	3948			8	

FYNDTABELL 3 - Schakt inv. nr 48965

Fynd nr	Schakt	Ker. orn.	Kol	Flinta avslag		Flinta övrig		Flinta redskap			Anm.	
		gr	gr	st	gr	st	gr	art	st	gr		
:149-154	83	II		490	1308	107	741	Skivyxä	1	20	(fig 10)	
								Mikrolit	1	<1	(fig 14)	
								Avsl.m.ret	3	36		
								Avsl.m.ret				
								skrapa?	1	1		
								Avsl.m.ret				
								skrapa?	1	12		
:155-157	84	III		6	35	11	198	Kärna	1	55		
:158-159	85	I		17	48	8	75					
:160-162	87	IV		4	24	8	158					
:163-164	98	VII		24	199	36	242					
:165-165	99	V		10	90	36	610					
:166-167	100	VIII		50	462	22	514	Knack-				
:170-173	101	VIII	9	46	502	16	145	stensfragm	1	54		
								Avsl.m.ret.				
								spets	1	30+	(fig 16)	
:174-178	102	IX		86	306	30	461	Kärnor	2	185		
								Skivyxä	1	41	(fig 12)	
								Mikrolit	1	<1	(fig 15)	
:179-182	103	IX		10	13	29	2	Kärnav-	1	14		
								slag				
:183-185	124	VI		17	204	25	393	Avsl.m.ret	1	2		
:186	125	VI		23								
	Summa			9	33	763	3207	302	3539		16	

FYNDTABELL 4 - Meterrutor

Fynd nr	M-ruta	Lager i cm	Ker. oorn.	Flinta avslag		Flinta övrig		Flinta redskap			Anm.	
				gr	st	gr	st	gr	art	st	gr	
187-189	104	1	0-20		51	135	18	90	Avsl.m.ret spets	1	3	
190-192	105	1	20-25	23	58	118	14	33				
193-195	106	1	25-30		27	59	3	11	Mikrolit	1	1	(fig 13)
196	107	1	30-35		4	8						
197	108	1	35-40		9	39						
198	109	1	40-45		4	19						
199	110	1	45-50		1	2						
200	111	1	50-55		1	1						
201	112	1	55-60		1	18						
202-204	113	2	0-20		37	179	10	62	Kärnavslag	1	3	
205-208	114	2	20-30		51	193	10	117	Skrapa	1	9	
209-212	115	2	30-40	5	21	37	5	21	Avsl.m.ret	1	2	
213-215	116	2	40-50		11	38	4	8	Avsl.m.ret	1	2	
216-217	117	2	50-60		3	11	1	4	Skivyxä	1	56	(fig 11)
	Summa			28	279	857	65	346		7		

SUMMARY

The investigation took the form of a trial excavation of a settlement area within a larger probing area in Tuve on the island of Hisingen, city of Gothenburg (see Introduction, figs 1-2). The area comprised some sandy, previously cultivated, valleys in a large hilly area situated immediately to the west of a large clay plain. Much flint has previously been collected in the fields (fig 3). The trial excavation revealed only a small area rich in flints (in area D, fig 5). Here the flints were lying in a slightly sooty, sandy culture layer which contained irregular patches of soot. Among the finds there are some objects (flake axes and microliths, figs 10-15) which can be dated to the Mesolithic. A couple of potsherds of a Neolithic character were also found (fig 16). The main part of the flint finds, however, probably belong to the Mesolithic occupation.

Stina Andersson

Litt.

- 1) Cullberg,C. The Hasslingehult Site (i manuskript). C.Cullberg
tackas härför för muntliga uppgifter angående dessa spetsar.

Fig 1

Karta över boplatssens läge.

■ område ovan 26 meter över havet.

Map showing the situation of the settlement.

■ Land over 26 metres above sea level.

Skala 1: 10.000

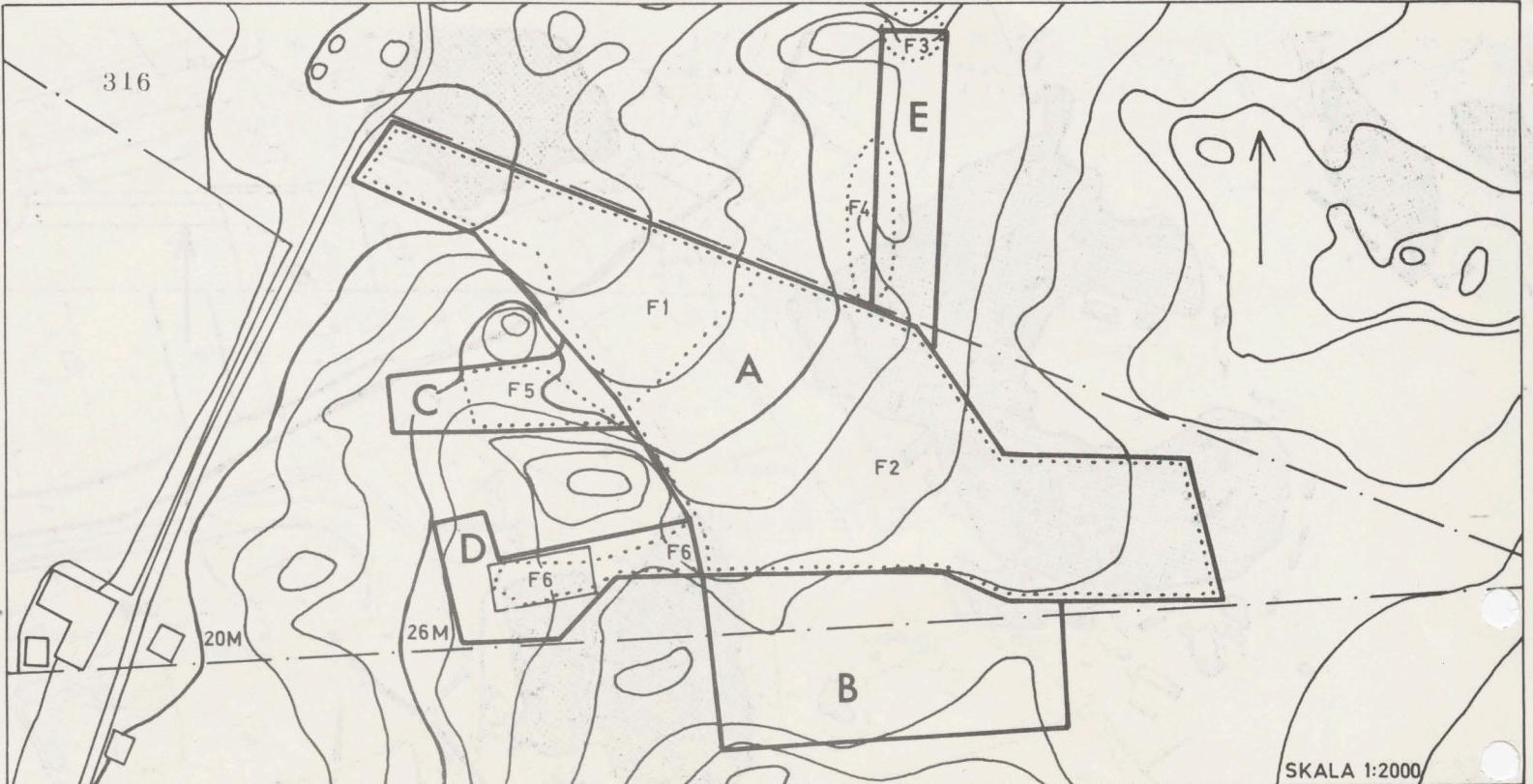

Fig 2

Sonderingsområdet med område A-E markerade.

..... Gräns för ytplockade fynd vid grävningen (fynd 1-6)

The probing area with areas A-E marked.

..... Limit of finds collected from the surface during the excavation(finds 1-6)

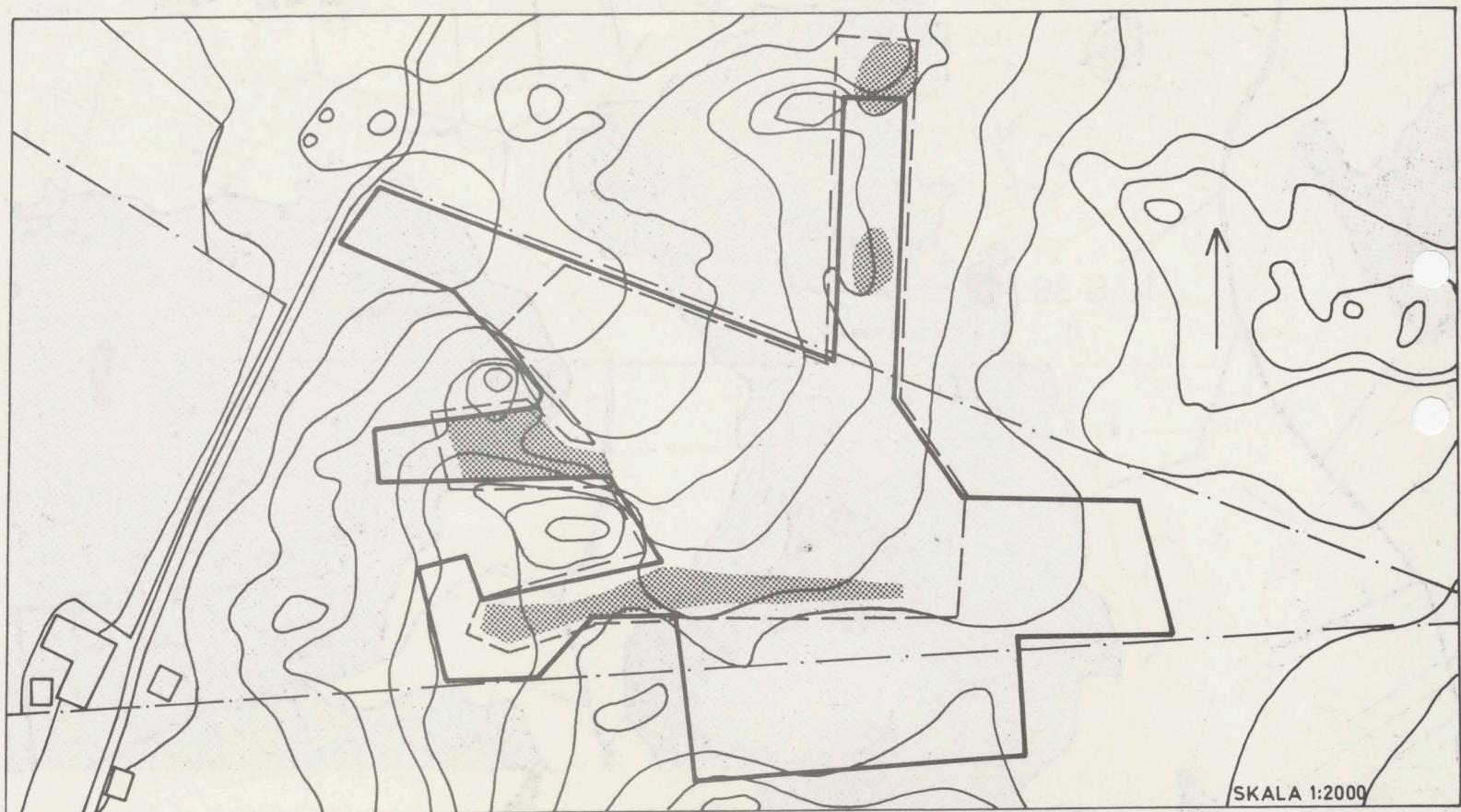

Fig 3

Sonderingsområdet med tidigare fynd markerade.

----- Gräns för område med tidigare fynd.

█████ Område med rikligare flintförekomst vid tidigare plockning.

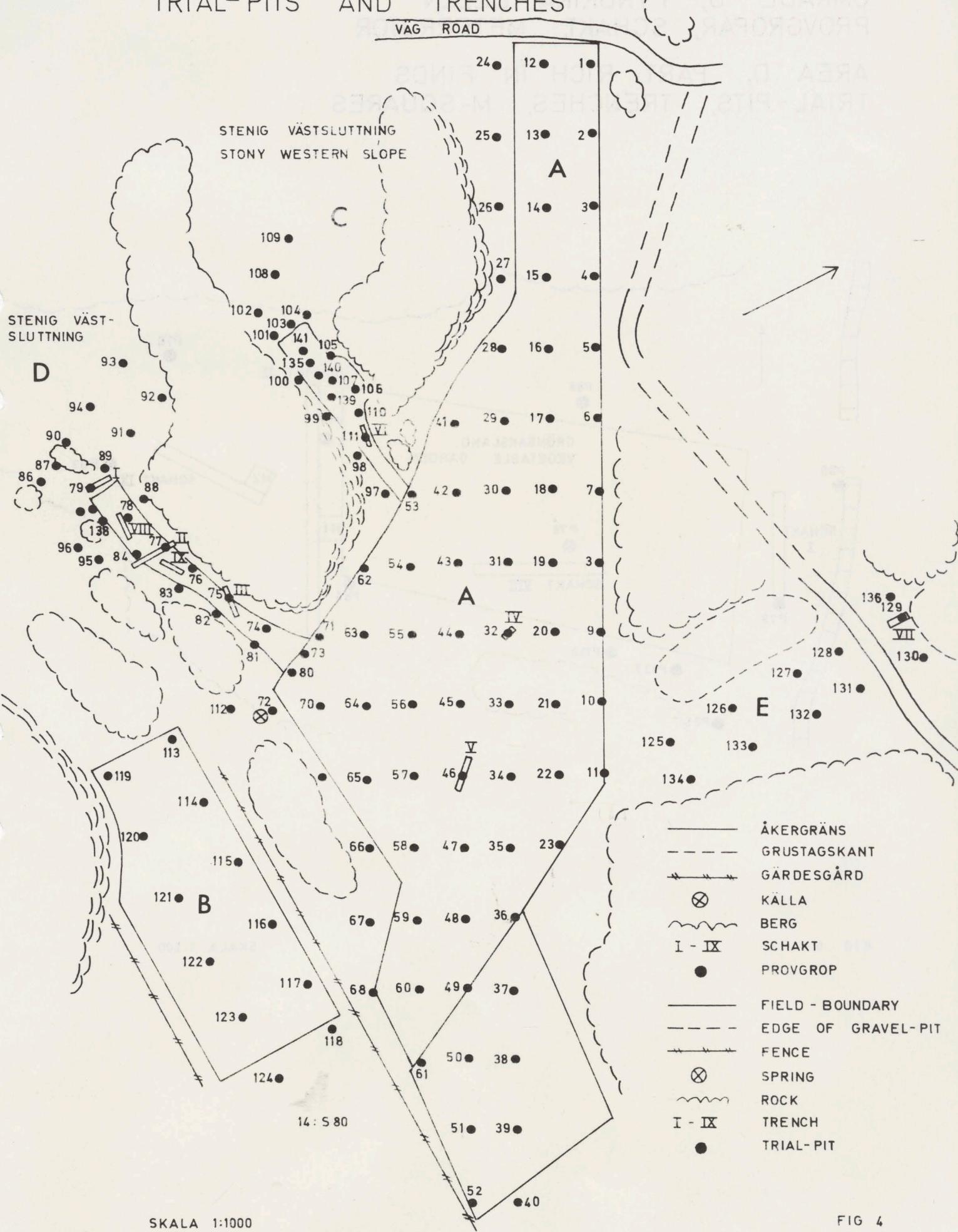
The probing area with previous finds marked.

----- Limit of area with previously known finds.

█████ Area yielding more flints when previously searched.

PROVGROPAR OCH SCHAKT
TRIAL-PITS AND TRENCHES

317

PROVGRÖPAR OCH SCHAKT

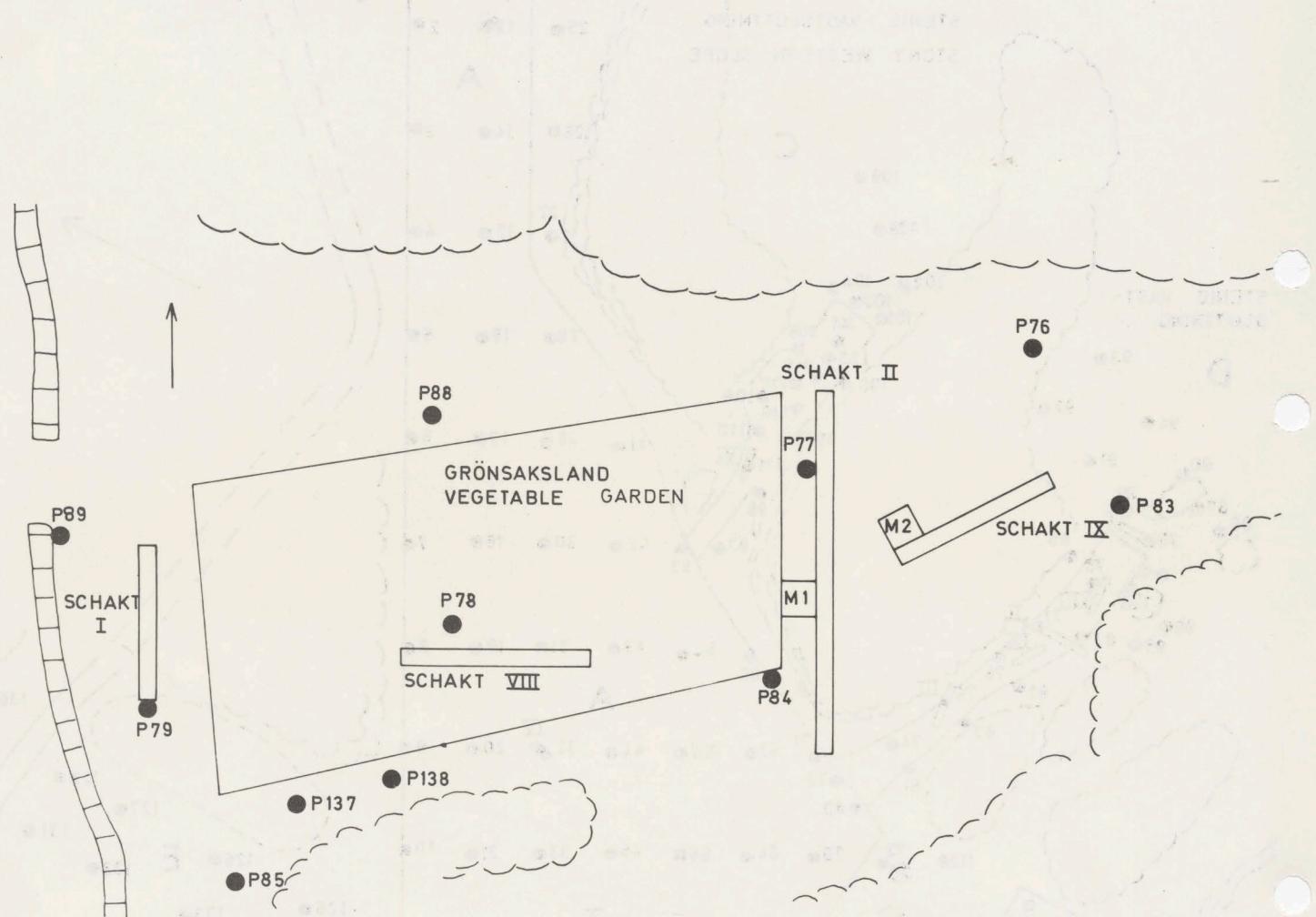
OMRÅDE D, FYNDRIKA DELEN
PROVGROPAR, SCHAKT, METERRUTORAREA D, PART RICH IN FINDS
TRIAL-PITS, TRENCHES, M-SQUARES

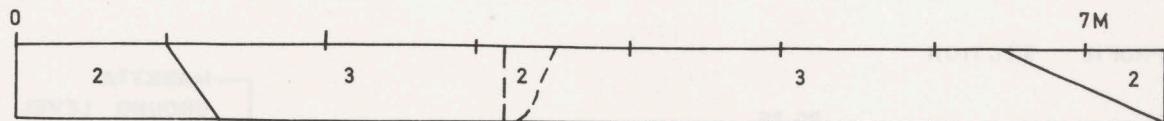
FIG 5

SKALA 1:200

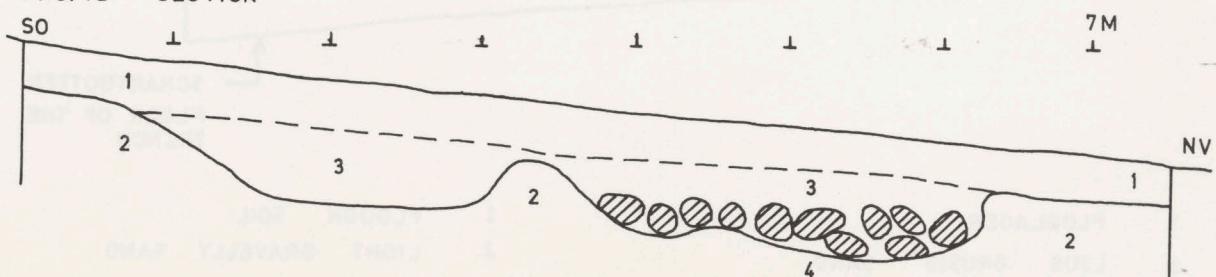
OMRÅDE A, SCHAKT V
AREA A, TRENCH V

319

PLAN

PROFIL SECTION

1. PLOGLAGER
2. LJUS GRUSIG SAND
3. HUMUSFÄRGAD GRUSIG SAND,
NEDGRÄVNING
4. LERA

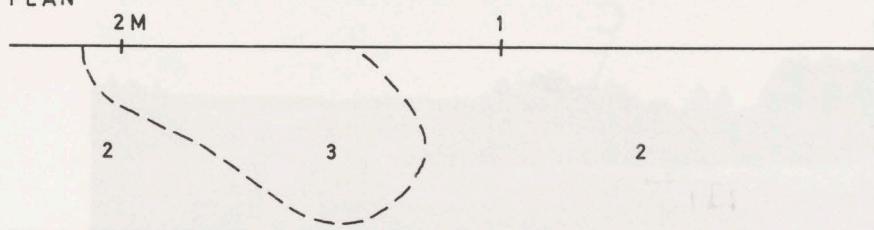
1. PLOUGH SOIL
2. LIGHT GRAVELLY SAND
3. HUMUS-COLOURED GRAVELLY SAND,
DEEP HOLLOW
4. CLAY

SKALA 1:50

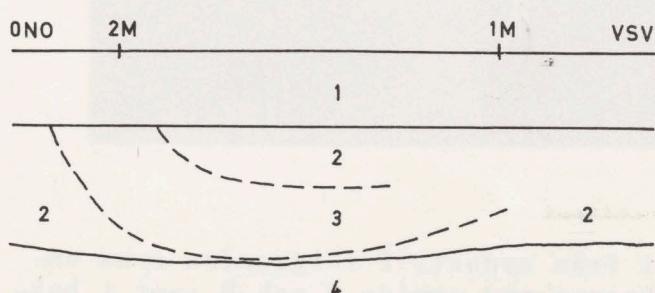
FIG 6

OMRÅDE D, SCHAKT IX
AREA D, TRENCH IX

PLAN

PROFIL SECTION

1. PLOGLAGER
2. SOTIG GRUSIG SAND
3. KOLBEMÄNGD SOTFLÄCK
4. LJUS FIN SAND

1. PLOUGH SOIL
2. SOOTY GRAVELLY SAND
3. SOOT SPREAD MIXED WITH CHARCOAL
4. LIGHT MEDIUM SAND

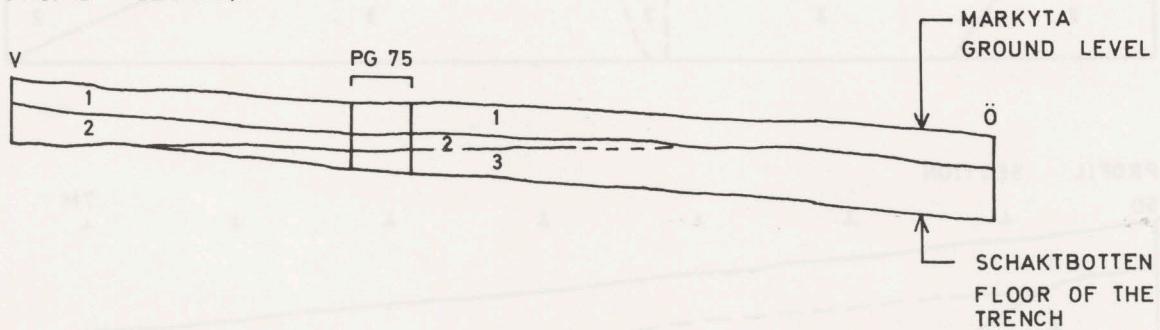
SKALA 1:20

FIG 7

FIG 6-7

OMRÅDE D, SCHAKT III
AREA D, TRENCH III

PROFIL SECTION

1. PLOGLAGER

1. PLOUGH SOIL

2. LJUS GRUSIG SAND

2. LIGHT GRAVELLY SAND

3. LJUS LERIG MO

3. LIGHT CLAYEY FINE SAND

FIG 8

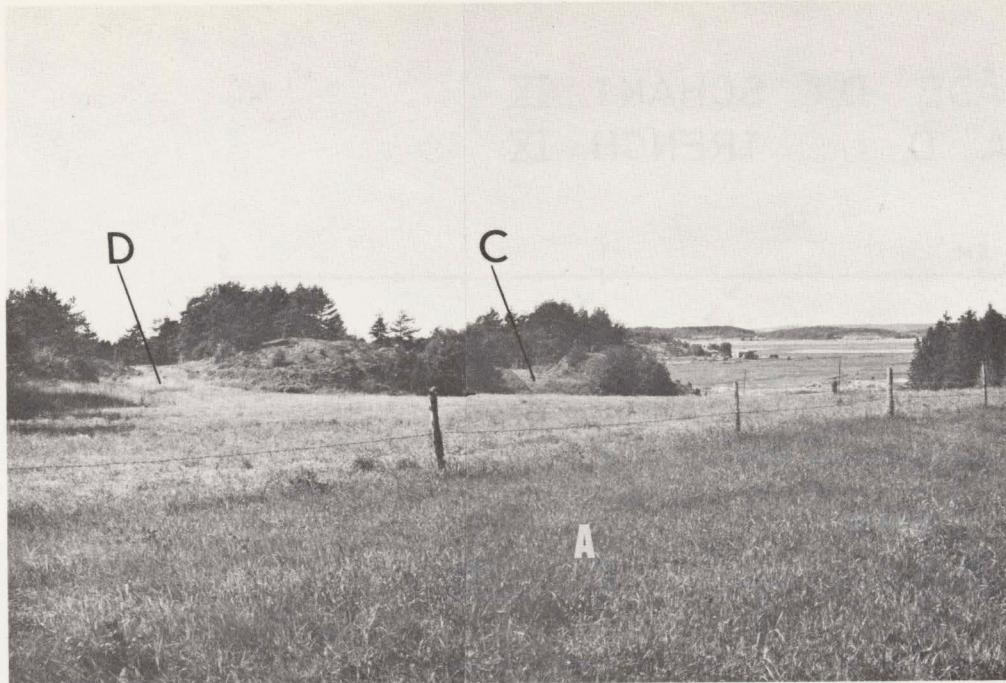
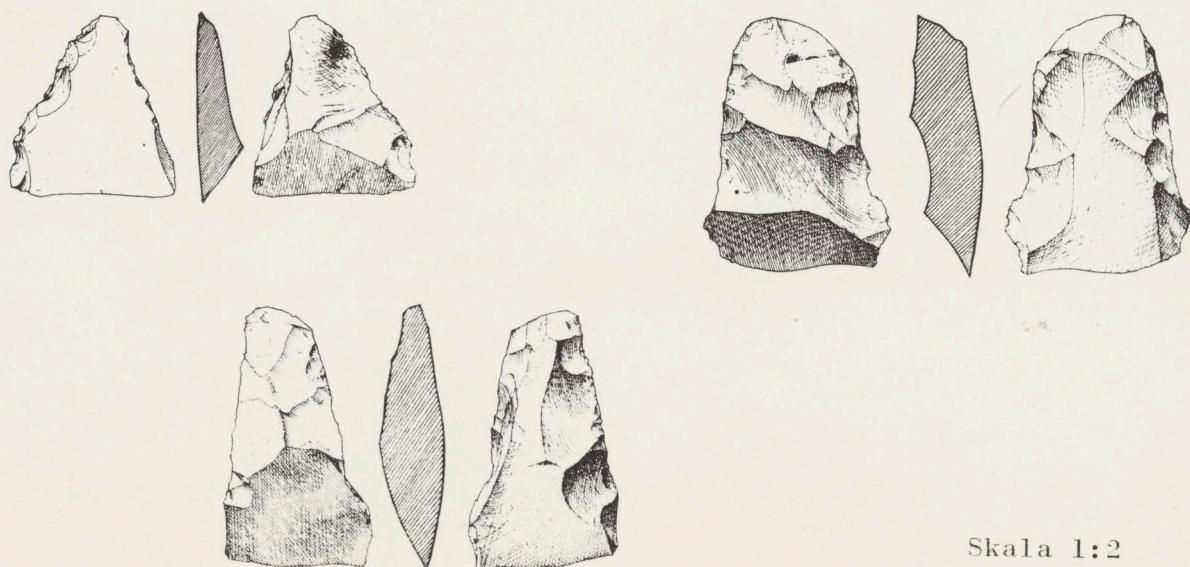

Fig 9

En del av provgrävningssområdet från sydost. I förgrunden syns område A, till vänster de små åkrarna med område C och D samt i bakgrunden lerslätten med Säve flygfält.

Part of the trial excavation area seen from the south-east. Area A is seen in the foreground. To the left are the small fields with areas C and D and in the background the clay plain with the airfield at Säve.

FIG 8-9

Skala 1:2

Fig 10 - 12 Skivyxor av flinta Flake axes. Flint

Fig 10 Fynd 83, område D, schakt II

Find 83, area D, trench II

Fig 11 Fynd 116, område D, M-ruta 2

Find 116, area D, M-square 2

Fig 12 Fynd 102, område D, schakt IX

Find 102, area D, trench IX

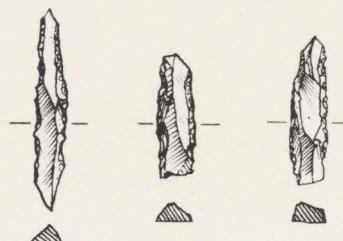

Fig 13 - 15 Mikroliter Microliths

Fig 13 Fynd 106, område D,

M-ruta 2

Find 106, area D,
M-square 2

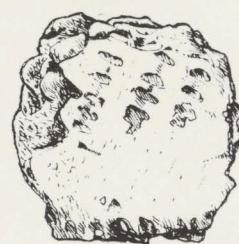
Fig 14 Fynd 83, område D,

schakt II

Find 83, area D,
trench II

Fig 15 Fynd 102, område D,

schakt IX

Find 102, area D,
trench IXFig 16 Ornerad kruksärva
Decorated potsherd

Fynd 101, område D,

schakt VIII

Find 101, area D,
trench VIII

Skala 1:1

Neg.nr. B 6514

Översikt från nordväst. I bakgrunden till vänster syns den stora åkern i område A. Område B,C,D ligger bakom träden ungefär i bildens mitt. I förgrunden en del av lerslätten omedelbart väster om undersökningssområdet.